

Maria Gudro-Homicka

*Przewodnicząca Zarządu
Głównego
Stowarzyszenia Nauczycieli
Polonistów*

*„Historia- świadek czasu, światło
prawdy, życie pamięci,
nauczycielka życia, zwiastunka
przyszłości”
Cyceron*

Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów- historia i współczesność

Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów (SNaP) rozpoczęło działalność w marcu 1993 roku. Spotkanie założycielskie zainicjowała, przygotowała i przeprowadziła Marta Sobocińska, nauczycielka ze stołecznego Zespołu Szkół Opto-Elektronicznych, długoletni doradca metodyczny w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie.

W spotkaniu założycielskim uczestniczyli nauczyciele języka polskiego z całej Polski. Byli to nauczyciele twórczy, poszukujący, których potrzeby edukacyjne nie mieściły się w ramach jednego programu języka polskiego, niezmiennego od wielu lat. To nauczyciele, którzy chcieli podzielić się swą wiedzą, doświadczeniem i nowymi pomysłami z innymi polonistami. Dostrzegali potrzebę doskonalenia nauczycieli z różnych szkół i różnych środowisk. Zdawali sobie sprawę z tego, że młodzi nauczyciele po studiach nie mają dostatecznego przygotowania metodycznego do pracy z dziećmi, gdyż studia w zbyt małym stopniu przygotowują do pracy w szkole. Powyższe powody zjednoczyły grupę nauczycieli i zachęciły do wspólnych działań w stowarzyszeniu. Ta grupa entuzjastów, przychodząc do stowarzyszenia, nie stawiała wymagań. Nauczyciele poloniści chcieli dać z siebie jak najwięcej.

I Zjazd Stowarzyszenia Nauczycieli Polonistów (SNaP), którego organizatorką była Marta Sobocińska, odbył się 8 czerwca 1993 roku. Wzięło w nim udział 30 nauczycieli z całej Polski i z tej grupy został wyłoniony zarząd główny. Przewodniczącą została Marta Sobocińska.

Zarząd główny zatwierdził statut stowarzyszenia, opracował regulamin własnej działalności i rozpoczął pracę, której przyświecały następujące cele:

- * badanie i ulepszanie metod nauczania języka polskiego,
- * doskonalenie programów kształcenia polonistycznego,
- * podnoszenie kwalifikacji zawodowych członków stowarzyszenia,
- * ułatwianie wymiany informacji i kontaktów koleżeńskich w środowisku wszystkich osób zainteresowanych nauczaniem i problemami powszechnej edukacji polonistycznej,
- * reprezentowanie członków stowarzyszenia, ich opinii, potrzeb, interesów i uprawnień wobec społeczeństwa i władz.

Powyższe cele były realizowane przez:

- * krajowe i lokalne konferencje, kursy, warsztaty,
- * konkursy,
- * działalność wydawniczą,
- * współdziałanie ze sferą rządową, samorządami lokalnymi, ministerstwem, uczelniami i wydawnictwami.

Pierwszą siedzibą stowarzyszenia była Biblioteka Pedagogiczna przy ulicy Gocławskiej w Warszawie, a następnie przez trzy dwuletnie kadencje siedziba mieściła się w stołecznym Zespole Szkół Opto-Elektronicznych w Warszawie.

W związku z tym, że ze składek wpływały niewielkie pieniądze na konto stowarzyszenia, przewodnicząca zarządu głównego, Marta Sobocińska, od pierwszych chwil istnienia SNaP szukała sponsorów. Udało jej się nawiązać kontakt z Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli, który, w ramach grantów, dofinansował pierwszy kurs dla 40 nauczycieli. Ten pierwszy kurs, a właściwie warsztaty teatralno - dramatyczne, odbyły się w Łucznicy k. Pilawy. Organizatorami były: Maria Gudro i Marta Sobocińska. Ponieważ uczestnicy byli bardzo zadowoleni, zorganizowano dwa kolejne spotkania; w Miętnej k. Garwoliny i w Sulejówku.

Stowarzyszenie nasze wspierał Wacław Zawadowski, przewodniczący Stowarzyszenia Matematyków, który otrzymał finansowe wsparcie od prof. Roztworowskiego z Anglii na prowadzenie biura i działalność statutową.

Zarząd Główny, zachęcony sukcesami, z coraz większym zapałem planował i realizował kolejne działania.

Zostały powołane komisje i grupy robocze, takie jak:

- *interpretacji poezji,
- *teatralna i filmowa,
- *dramy,
- *kultury języka,
- *programowa,

W 1994 roku powstały dwa oddziały SNaP: w Gliwicach i w Krakowie. W tym samym roku rozpoczęła pracę grupa Nowa Matura. Nawiązano też kontakt ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy oraz Polskim Stowarzyszeniem Animatorów Pedagogiki Celestyna Freineta.

Rodziły się nowe pomysły, nowe plany, coraz więcej ciekawych ludzi przychodziło na spotkania. Stowarzyszenie odnosiło sukcesy, ale nie omijały nas też kłopoty. Największy z nich to brak biura. Nie ma go do dziś.

Zarząd główny nie zrażał się jednak trudnościami i podejmował wciąż nowe zadania. Z inicjatywy MEN, przy wsparciu WSiP-u, rozpoczęły pracę dwie grupy programowe, które podjęły trud napisania programów języka polskiego dla szkoły podstawowej i dla liceum. Pierwsza z nich pracowała pod przewodnictwem Marii Gudro - szkoła podstawowa, drugą opiekowała się Marta Sobocińska - szkoła ponadpodstawowa. Praca grup programowych trwała dwa lata; gdy nowe programy nauczania języka polskiego zostały zatwierdzone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej do użytku szkolnego - grupy zostały rozwiązane. Grupa programowa, która napisała program dla szkoły podstawowej „Słowa jak klucze”, wznowiła działalność w okresie reformy oświaty, w 1999r., tworząc dwa kolejne programy języka polskiego dla szkoły podstawowej „Słowa jak klucze 2” i dla gimnazjum „Świat w słowach i obrazach”. Prace nad nimi sponsorowało WSiP w Warszawie, co pozwoliło wzmocnić budżet stowarzyszenia. Prezentacji programów dokonywali autorzy na spotkaniach członków SNaP oraz na konferencjach organizowanych przez WSiP.

Równocześnie z grupami programowymi bardzo aktywnie pracowały grupy: Nowa Matura i Małe Ojczyzny. Grupie Nowa Matura przewodniczyła Marta Sobocińska, a następnie Krystyna Firlej-Kępa z Krakowa. Grupa ta pracowała do momentu powstania Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Kadencja władz SNaP została określona w statucie na dwa lata, w związku z tym w okresie działalności stowarzyszenia od 1993 roku do 2000r. odbyły się cztery walne zgromadzenia SNaP: w Warszawie, Gdańsku, Jachrance i Miętmem. Podczas czwartego walnego zgromadzenia zostały wprowadzone zmiany w statucie, między innymi określono kadencję władz stowarzyszenia na cztery lata, nadano status prawny oddziałom, podwyższono składkę członkowską.

Przełomowym momentem w działalności stowarzyszenia była zmiana zarządu głównego na III Walnym Zgromadzeniu SNaP w 1998 roku. Również podpisanie aktów prawnych przez MEN, wprowadzających reformę oświaty, miało wpływ na działalność stowarzyszenia. Możliwość wyboru programów nauczania uaktywniła prace wielu wydawnictw, które oprócz podręczników proponowały i proponują nauczycielom konferencje, warsztaty metodyczne, kursy. Stały się one konkurencyjne dla przedsięwzięć podejmowanych przez członków SNaP. Jednak nowy zarząd stowarzyszenia, z przewodniczącą Marią Gudro nie zniechęcił się tymi trudnościami. Zaczęły się poszukiwania sponsorów nowych działań w sferze rządowej, w organizacjach pozarządowych, w CODN, Fundacji im. Batorego, Ambasadzie Republiki Francuskiej, bankach, zakładach pracy, a także wśród prywatnych życzliwych ludzi. Nawiązano kontakt z wydawnictwami i uzyskano pomoc w organizowaniu konferencji, kursów i wyjazdu edukacyjnego do Paryża za niewielkie pieniądze.

W chwili zakończenia wydawania czasopisma „Polonista i Szkoła” został utrudniony przepływ ważnych dla członków stowarzyszenia informacji. Wówczas przewodnicząca, Maria Gudro nawiązała kontakt z Wydawnictwem Szkolnym Romy Koper ARKA. Dzięki pomocy wydawnictwa powstało czasopismo stowarzyszenia „Forum humanistów”. Za zawartość merytoryczną odpowiadał zespół redakcyjny, w skład którego weszli członkowie stowarzyszenia – Maria Gudro, Teresa Zawisza-Chlebowska, Grażyna Witak-Wcisło, Danuta Chwastek, Elżbieta Nowosielska, Małgorzata Małachowska, Stanisław Włostowski. Ukazało się 10 numerów „Forum humanistów”. Autorami artykułów byli nauczyciele, dydaktycy, nauczyciele akademicy, pracownicy Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli.

Pierwsza część czasopisma poświęcona była sprawom SNaP, o czym informuje tytuł: „Sami o sobie”. Tutaj zarząd główny prezentował plany SNaP, sposób realizacji zadań, przedstawiał osiągnięcia, mówił o trudnościach. Każdy oddział miał też możliwość zaprezentowania swojej działalności lokalnej.

W drugiej części zamieszczane są artykuły różnych autorów, teoretyczne i metodyczne rozwiązania edukacyjne, innowacyjne pomysły, poezja własna nauczycieli.

Mimo że czasopismo cieszyło się uznaniem wśród nauczycieli, zostało zamknięte w 2000r., bowiem Wydawnictwo Arka zostało zlikwidowane.

Do znaczących osiągnięć SNaP w ciągu pierwszych 9 lat istnienia należą:

* Powołanie 14 oddziałów w: Warszawie, Katowicach, Gliwicach, Chrzanowie, Poznaniu, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Tychach, Inowrocławiu, Mielcu, Świnoujściu i Jeleniej Górze,

* opracowanie programów nauczania języka polskiego do zreformowanej szkoły,

- * współudział w opracowaniu podstawy programowej języka polskiego,
- * praca w programie Nowa Matura,
- * opracowanie publikacji metodycznych,
- * wydawanie czasopism: do 1998 roku - „Polonista i Szkoła”, do 2002 roku „Forum humanistów,
- * wykształcenie grupy ekspertów, rzeczoznawców, egzaminatorów i edukatorów,
- * skupienie w stowarzyszeniu licznej grupy autorów podręczników do języka polskiego i publikacji metodycznych,
- * zorganizowanie wielu konferencji, kursów, warsztatów, konkursów,
- * zorganizowanie wyjazdu edukacyjnego do Paryża dla 44 osób,
- * współpraca z uczelniami, wydawnictwami, z Radą Języka Polskiego, z Towarzystwem Literackim im. A. Mickiewicza w Warszawie,
- * współpraca z innymi stowarzyszeniami
- * tworzenie konfederacji stowarzyszeń nauczycielskich przy pomocy CODN

Sukcesy cieszą, dodają sił zarządowi głównemu, trzeba jednak wziąć pod uwagę fakt, że jest to praca społeczna i dobra wola kilkunastu zapaleńców, którzy poświęcają czas na pracę w stowarzyszeniu kosztem rodziny, życia towarzyskiego, kosztem kontaktu z przyrodą. Należy to mocno podkreślać przy każdej okazji, bowiem ostatnio zauważa się postawę roszczeniową niektórych członków wobec stowarzyszenia. Zarząd główny miał do pokonania wiele trudności (np. nadal nie ma biura), ale dodają mu siły prośby i podziękowania o przyjęcie do stowarzyszenia, nowe oddziały, listy nauczycieli z ciepłymi słowami za udzielenie pomocy, za wsparcie, za udział w dobrze zorganizowanych formach doskonalenia.

Z listów i ankiet wynika, że nauczyciele przychodzą do stowarzyszenia z różnych powodów. Wśród nich wymieniane są następujące:

- * możliwość wymiany doświadczeń,
- * własne doskonalenie zawodowe,
- * kontakt z nauczycielami akademickimi,
- * realizacja własnych zainteresowań,
- * pomoc innym,
- * kontakt z ciekawymi ludźmi,
- * chęć bycia w środku spraw ważnych, związanych z reformą oświaty.

W 2002 roku funkcję przewodniczącej Zarządu Głównego na 4 lata przyjęła Teresa Zawisza-Chlebowska.

W związku ze zmieniającymi się przepisami dotyczącymi stowarzyszeń nowy Zarząd przeprowadził 2 szkolenia dla Zarządu i przewodniczących Oddziałów, szczególnie w sprawach finansowych..

Konferencje odbyły się w:

- Świnoujściu

- Świnoujściu „Edukacyjne ścieżki polonisty” w 2002r. - 55 uczestników, wyjazd do Berlina i założenie Letniej Szkoły SNaP, inicjatorką której jest Wiesława Penc-Chmiel; szkoła istnieje do dziś
- 2003r. Świnoujście, 150 uczestników, temat: Teatr, Nowa Matura, wyjazd do Kopenhagi
- 2004r., Świnoujście, 70 uczestników, Media w edukacji polonisty, wycieczka do Poczdamu,
- 2005r., Świnoujście, 55 uczestników, Kształcenie kompetencji polonistycznych, wycieczka –zamki i kościoły na zachodnim wybrzeżu Bałtyku
- 2007r., Świnoujście, 75 uczestników, Biblia w literaturze polskiej, rejs statkiem po Kanale Piastowskim,
- 2009r. Wizja Polski i polskości w kulturze dawnej i dziś, wycieczka – Poczdam i Kamień Pomorski
- 2013r., Świnoujście, Wpływ kultury na współczesne tendencje języka,
- Grębiszew - 10-lecie SNaP, 2003r. z udziałem wybitnych edukatorów i aktorów, jak Wojciech Siemion i Radosław Elis. Podczas konferencji został odczytany list od pani Minister Krystyny Łybackiej. A zasłużeni członkowie SNaP otrzymali listy z podziękowaniem za pracę.
- Konferencja w Chęcinach zorganizowana przez Elżbietę Woźniak - ogłoszono konkurs poświęcony K.I. Gałczyńskiemu - rozstrzygnięcie nastąpiło w 2004r.
- Konferencja w Grębiszewie zorganizowana przez Alinę Komorowską
- Walne Zgromadzenie w Inowrocławiu - 27-29 lutego 2004r. przy udziale Oddziału W Inowrocławiu i zaangażowaniu Danuty Chwastek
- Konferencja w Mielcu- 11-13 06. 2004r. „Literatura kresowa oczyma współczesnego Polaka”, z wyjazdem edukacyjnym do Lwowa.
- 2004 - trzecia letnia szkoła SNaP
- Konferencja w Radomiu - 4-6 03. 2005r.- Jan Kochanowski- organizator Oddział Radomski i Elżbieta Zawodnik

Współpraca z :

- CODN - wejście do grupy stowarzyszeń nauczycielskich, tworzących konfederację stowarzyszeń: w pracach uczestniczyły: Marta Choroszczyńska, Maria Gudro, Teresa Zawisza-Chlebowska
- Udział SNaP w szkoleniach prowadzonych przez CODN: pozyskiwanie funduszy europejskich, komunikacja, sawoire wiwre
- Współpraca z OSI, firmą zajmującą się tworzeniem i obsługą portalu edukacyjnego MENiS Scholaris, dzięki czemu SNaP mógł publikować materiały w miesięcznikach „Nowe w Szkole” i „Kierowanie Szkołą”.
- Udział członków SNaP w pracach nad nową podstawą programową
- Współpraca Z Radą Języka Polskiego
- Współpraca z Towarzystwem Literackim im. Adama Mickiewicza w Warszawie - Uniwersytet Warszawski
- Udział w konferencji prezentującej wyniki badań PISA – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów- 7 grudnia 2004r.
- Udział w tworzeniu regulaminu ogólnopolskiego konkursu polonistycznego organizowanego przez WSiP

W ciągu 20 lat istnienia SNaP, które minęły w marcu 2013 r. ,zmieniały się zarządy, którym przewodniczyły: Marta Sobocińska, Urszula Biskup, Maria Gudro, Teresa Zawisza-Chlebowska, Ewa Aleksiej, Michalina Butkiewicz

W czasie kadencji Ewy Aleksiej znacząca konferencja SNaP z udziałem minister Hall odbyła się w Nowym Domu Poselskim w Warszawie. Poloniści zapoznali się z nową podstawą programową, która weszła w życie 1 września 2009 r.

Współczesność w SNaP

Nowy rozdział SNaP rozpoczął się w 2009r., kiedy przewodniczącą została Michalina Butkiewicz. Od tego momentu zostały uporządkowane sprawy finansowe, zredukowano niepracujące Oddziały. Została zatrudniona nowa księgowa, Anna Klimek z Warszawy, która prowadzi księgowość nowocześnie, elektronicznie, mając wgląd do rozliczeń każdego Oddziału. Każdy Oddział może też śledzić księgowanie Zarządu Głównego. Oddziały mają subkonta. Powstała strona internetowa SNaP

W ostatnich latach odbyły się 3 konferencje, zorganizowane przez Zarząd Główny w Warszawie i konferencja jubileuszowa z okazji XX-lecia SNaP, zorganizowana przez Oddział Radomski w Radomiu.

- I konferencja w Warszawie, 12-13 czerwca 2010r., Reinterpretacje romantyzmu- rozumieć i tworzyć
- II konferencja w Warszawie, 23-24 października 2010r. Rozumieć i tworzyć – reinterpretacje klasyki i pozytywizmu,
- 2-3 kwietnia 2011r. Współczesność, Miłosz - poetycka wizja świata

Podczas konferencji SNaP w dniach 29 listopada, 1 grudnia 2013r. odbyły się Walne Zgromadzenie SNaP i Konferencja jubileuszowa - 20 lat SNaP dla nauczycieli z Polski. Historia zatoczyła koło. Podczas Walnego przewodniczącą Zarządu Głównego została ponownie Maria Gudro – Homicka, współzałożycielka stowarzyszenia. Nowy Zarząd, nowe plany. W październiku 2014r. odbyła się Janusz Wojczakowski, Bożena Mierzwiak, Maria Karcz, Grażyna Rózewicz od czerwca 2014r. brali udział w spotkaniach organizacyjnych Federacji Stowarzyszeń Nauczycielskich pod przewodnictwem Marii Gudro-Homickiej.

Mimo wielu trudności, jakie muszą pokonać członkowie i zarząd główny, stowarzyszenie nadal działa. Ludzie potrzebują kontaktów z innymi, nauczycielom nie wystarczają spotkania rad pedagogicznych, konferencje lokalne. Mają potrzebę wymiany doświadczeń na szerszym forum, pragną rzetelnej wiedzy polonistycznej i możliwości nabywania umiejętności wielopremiotowych. Stowarzyszenia nauczycielskie w Polsce są niezbędne, jednak bez finansowego wsparcia żywot wielu może być krótki.

Warszawa, 19 stycznia 2015 rok

